

УДК 37.018.1:173:165.742.

Мартиненко М.С.<sup>1</sup> Бондаревич І.М.<sup>2</sup>

<sup>1</sup>студ. гр. ФЕУ-611м НУ «Запорізька політехніка»

<sup>2</sup>канд. філос. н., доц. НУ «Запорізька політехніка»

### **ЗАСАДИ СВІДОМОГО БАТЬКІВСТВА**

Сучасний світ розглядає батьківство як сукупність процесів піклування, контролю та сприяння різноплановому розвитку дитини. Психологічна готовність виконувати батьківську роль не завжди співвідноситься з біологічною. І з огляду на це існують певні категорії переконань, якими не слід мотивувати планування дитини. Наприклад, установка, що зобов'язує пару мати нащадків після певного етапу стосунків, а їх відсутність вважається сумнівом існування родини взагалі. Така думка не враховує психологічну готовність партнерів. Таким є і рішення пари народити дитину, аби пересвідчитись у своїй фізіологічній спроможності. Чи рішення жінки «народити для себе» - позиція, яка зростає з негативних психологічних станів у жінок. До них можна віднести відчуття самотності, страх бути засудженою суспільством через відсутність дітей у певному віці, образа на чоловіків через власний негативний досвід стосунків. Це викликає подальші психологічні проблеми дитини, яку мати несвідомо або, навпаки, навмисно ставить в позицію знеціненої та залежної особистості. За статисткою, тільки п'ять відсотків жінок хочуть народити дитину без партнера, користуючись до цього здоровою психологічною ініціативою. Хибно думати, що через народження дитини можливо зміцнити/створити сім'ю. Таке переконання не є етичним по відношенню до дитини, вона не має виконувати подібну роль та страждати від покладених на неї очікувань. Криза від поповнення родини є неминучою навіть у здорових стосунках, тому подібне рішення лише збільшить проблеми, які існували до того. Помилковою є мотивація

виростити «вундеркінда», який своїми успіхами доведе здатність батьків виховати таку дитину. Заручниками подібних фанатичних переконань люди стають з огляду на власні комплекси та кризові психологічні стани. Заперечуючи безумовну любов та прийняття, батьки роблять дитину нещасливою, залежною від сторонньої оцінки, завжди незадоволеною власним результатом людиною.

Проте варто зазначити, що також існують і притому достатньо поширені психологічно-соціальні бар'єри реалізації батьківства:

- відсутність готовності одного з партнерів; того, хто хотів би зачекати, можуть змусити погодитись, створюючи тиск на почуття провини. З огляду на теорію свідомого батьківства, це не може бути мотивацією для поповнення родини;

- відсутність позитивного прикладу сімейних відносин у власному дитинстві, які б стимулювали створення подібної родинної моделі у зрілому віці;

- обставини, за яких старші діти багатодітних сімей зайвою мірою виконували ролі матері/батька у піклуванні про молодших членів родини. У дорослому віці вони можуть відчувати витрачений морально-психологічний потенціал для піклування про власних дітей;

- проблеми фінансового забезпечення родини, або професійного розвитку майбутніх батьків. Відомий факт, що зрілі, фінансово незалежні батьки, що зміцнилися в кар'єрі, можуть забезпечити дітям більш високий рівень життя, більше інвестувати в їх освіту та здоров'я. Але є у цього й зворотний бік. Дітей народжують пізніше і менше.

Народження дитини – це перевірка сім'ї на міцність. Якщо раніше між подружжям панували переважно романтичні відносини, то тепер до них долучиться почуття єдності, взаємної відповідальності за малюка. У довірливій розмові партнери мають прийняти один одного в тому, що зростаюча кількість нових справ та обов'язків може відобразитись на рівні взаємної турботи та уваги, а звичні способи вираження любові можуть певною мірою змінитися. Для того, щоб звести до мінімуму взаємні образи та конфлікти, слід своєчасно обговорювати провокуючі ситуації, спланувати обов'язки таким чином, за яким ніхто з членів родини не відчуватиме себе ізольованим від світу. Спільними зусиллями молоді батьки знайдуть багато цікавого у нових ролях мами і тата, їх завдання - створювати дружню та повноцінну сім'ю, в якій лише трохи змінилися пріоритети.

Ідеальним прикладом батьківства стати доволі важко, з огляду на те, що в дитинстві ми чогось недоотримали і все життя несвідомо намагаємося це компенсувати. Ніщо так не руйнує психіку дітей, як емоційна незрілість батьків. Власні неврози та проєкції часто заважають відчувати душу дитини, її

справжні бажання та потреби. Але працювати з цим можна – насамперед через самопізнання.

Найкраще, що батьки можуть зробити для своїх дітей це піклуватись про свій особистісний розвиток. За цієї умови можливо опрацювати травмуючі ситуації дитинства, завершити сепарацію від своїх батьків, опанувати власні страхи та тривоги, мати адекватну самооцінку, набути стабільного психоемоційного стану. У такому разі батьківство буде щасливим, а батьки отримуватимуть задоволення від нових ролей.

#### Список використаної літератури

1. Кравченко Ю. Психологічна готовність до батьківства як умова збереження психічного здоров'я батьків / Юлія Ігорівна Кравченко // Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень: збірник наукових праць / за заг. ред. Л.В. Помиткіної, О.М. Ічанської. – Київ: «Кафедра», 2021. С. 197-200.